

А. ШАИГ

Овчу Мәстан

Азәрбайчан ЛККИ МК
Ушаг вә Кәчләр Әдәбийяты Нәшрийяты
Баки—1945

ДУБЛЕТ

1-2

84(5AZE)-5
Ш 16

824.362-93

А. Шаиг

Ш-16

Р. Көпәрил адина
Азәрбајсан Дөвлет Ушаг
КІТАБХАНАСИ
INV. № 58838

Овчу Мәстан

2875

АХУ 1908 адина
Азәрбајчан Республика
Ушуми Китабханасы
~~24437~~

АХУ 1908 адина
Азәрбајчан Республика
Ушуми Китабханасы
~~24437~~ 8

Азәрбайчан ЛККИ МК
Ушаг вә Кәчләр Әдәбийяты Нәшрийяты
Баки—1945

Ушаглар!

Бу китаб хошунуза кәлдими?

*Сизи бурада даһа чох марагландыран
нә олду?*

*Бу китаб һаггында өз фикринизи бизә
язын.*

*Мәктубунузда үнванынызы, ад вә фа-
миллиянызы, яшынызы вә һансы синифдә
охудуғунузу кәстәрин.*

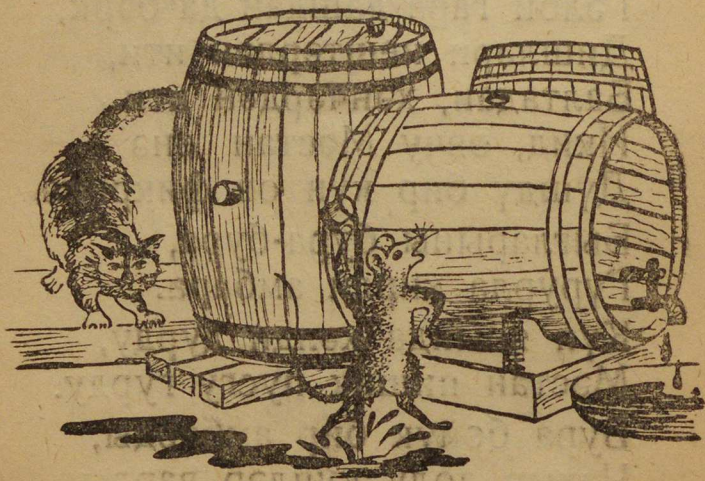
*Бизим үнванымыз: Баки, Фиолетов кү-
чәси № 8, Ушаг вә Кәнчләр Әдәбийяты
Нәшрийяты.*

ейирләр: бир Мәстан вармыш,

Аслан да ондан горхармыш.
Бир топпузмуш һәр пәнчәси,
Поладданмыш гоч көвдәси.—
Көзләри бир одлу шимшәк
Гәлби гара дашдан да бәрк,
Дишләри нештәрдән ити,
Балтадан, хәнчәрдән ити.
Икид, овчу Мәстан енә
Дүшдү бир күн ов фикринә.
Бығларыны бура-бура,
Гүрурла кирди амбара.
Күп янында кәлди дурду,
Мәстан пишик пусгу гурду.
Бура бөйүк бир амбарды,
Чахыр долу күпләр варды.

Чох чэкмэди, ювасындан
 Атылды бир зорба сичан,
 Доюнча ичди чахыры,
 Ачылды бирдэн пахыры.
 Деди:—Кимдир овчу Мэстан?
 Мэним горхум йохдур ондан.
 Мэстан пэнчэсини атды,
 Дишлэрини гычырдатды.
 Сичан дурду ялвармаға:
 —Рəһм эт мэнэ, Мэстан аға!
 Бир аз шэраб ичдим дүзү,
 Агла уймаз сэрхош сөзү.

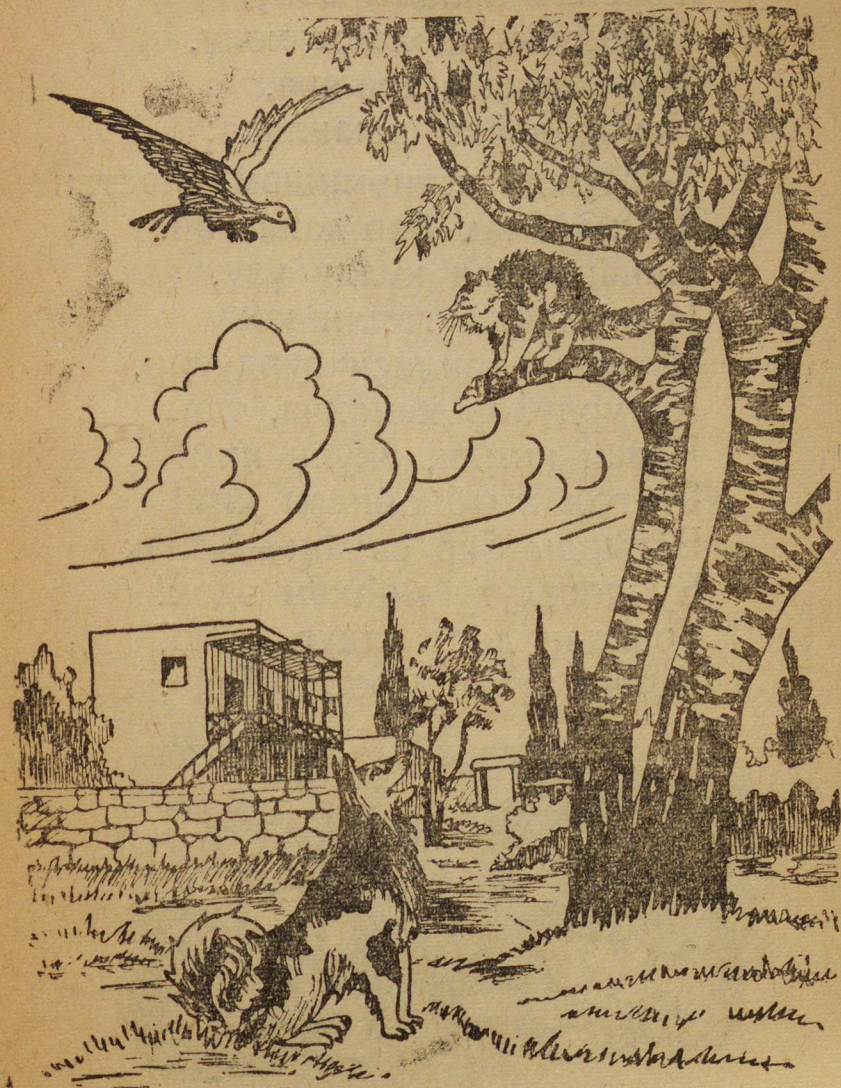

Һәр нэ дедим—тамам ялан.
 Бағышла, кеч күнаһымдан.
 Овчу Мэстан кэлди дилэ:
 —Белэ бир ов кечиб элэ,
 Сөйлэ, ким эл чэкэр бундан?
 Пэнчэсини атды Мэстан,
 Ейиб чыхды тез һэйэтэ
 „Мйо-мйо“ эдэ-эдэ.

* *
* *

Ону көрдү ала көпэк,
 Көзлэриндэ чахды шимшэк,
 Мырылдады о Мэстана,
 Бирдэн һүчум этди она.
 Элдэн вермэйиб фүрсэти,
 Мэстан чырмаглады ити,
 Сонра да чэлд гача-гача
 Тез дырмашды бир агача.
 Ит шөнкэди гуру ердэ,
 Ачығындан дүшдү дэрдэ,
 Көзүнү тикди Мэстана,
 Бэркдэн һүрдү яна-яна.
 Үст будагда Мэстан исэ
 Күлдү бу яныглы сәсэ.

Бирдэн көрдү овчу Мэстан,
Көйдө ганад чалыр тэрлан,
Назырлашыр чумсун она,
Кечирсин өз чайнагына.
Горху чөкдү үрэйинэ,
Элэ бил ки, бир топ ийнэ
Бирдэн көзлөрүнэ батды.
Чэлд өзүнү ерэ атды.
Һүнэр илэ галхды ердэн,
Ит үстүнү алды бирдэн,
Дишләрини гычырдатды,
Мэстана бир пәнчэ атды.
Овчу Мэстан галмаз кери,
Кичиксэ дә вар һүнәри.
Итин чырды үз-көзүнү,
Гуртарды ондан өзүнү.
О зиянчы сичанлардан
Ачыгланды овчу Мэстан.
— Нә гэдәр ки, деди, сағам,
Сичанлары гырачағам!..
Сөйләркән бу сөзү Мэстан,
Йолдан кечирди бир сичан,
Гочалмышды, бир аз карды,
Пишикдән дә чох горхарды.

Тәрсинә анлады сөзү,
 Севинчлә парлады көзү.
 Тоз-торпағы яра-яра,
 Хәбәр верди сичанлара:
 — Мүждә кәтирмишәм, Мәстан
 Төкмәйәчәк бир даһа ган.
 Сичанларын күлдү үзү,
 Ишыгланды гәмли көзү
 Шадлыг мәчлиси гурдулар,
 Көтүрдүләр каманча, тар.
 Чалан кимди, охуян ким!
 Әл-гол атыб ойнаян ким!
 Бағырды бир сичан:—Кәрәк
 Бу достлуғу мөһкәм әдәк!
 Үрәкдән дост олдуғ, дейә,
 Хонча тутаг Мәстан бәйә.

Галхды ердән едди сичан,
 Едди икид зор пәһливан.
 Биширдиләр аш, говурма,
 Лүлә кабаб, яғлы долма.
 Дүздүләр алма, кавалы,
 Пүстә, бадам, нар, шафталы.
 Бу ләззәтли хончаларла
 Едди сичан дүшдү йола.
 Аз кетдиләр, уз кетдиләр,
 Дәрә, тәпә, дүз кетдиләр,
 Етишдиләр, салам, дейә,
 Баш әйдиләр Мәстан бәйә.
 Башларында яғлы хонча
 О сичанлар янашынча,

Мэстан ачды пәнчәсини,
Атды бирдән көвдәсини,
Беш сичаны тутду бирдән,
Еди Мэстан, олду чох шән.
Гачды анчаг ики сичан,
Көзү яшлы, үрәйи ган.

* *
*

Ики сичан яна-яна
Кәлдиләр хан сарайына.
Салам вериб баш әйдиләр,
Дил төкәрәк сөйләдиләр:
— Сәнә гурбан, Кәсәйән хан,
Бизи гырыр овчу Мэстан.
Бу хәбәри эшитди хан,
Кәлләсинә сычрады ган.
Әмр эләди:—Һәр өлкәдән
Кәлсин сичан вә кәсәйән.
Яхын гоншу падшаһлардан
Алды гылынч, сүнкү, галхан.
Топланды бир бөйүк орду,
Хан чөлүндә алай вурду.
Мэстан бәйә чатды хәбәр,
Тез топлады үч мин әскәр.

Һәр әскәрә яраг верди,
Ити елдән аяг верди.

Көйә галхды тозлу торпаг,
Думанланды яхын-узаг.

Кәсәйән хан дурбин тахды,
О тозлу йоллара бахды.

Көрдү һүчүм эдир Мәстан,
Нә'рә чәкир ачығындан.

Билди ишдән тутмуш хәбәр,
Топламышдыр бөйүк әскәр,

Кәлир онунла дөйүшә,
Кәсәйән дүшдү тәшвишә.

Хәндәк газдырды һәр ердә,
Үстүнә чәкдирди пәрдә.

Пияда кирди сәнкәрә;

Эмр этди атлы әскәрә,

Дүзүлсүнләр ики яндан,

Янында бир чох пәһливан!

Орталыгда өзү дурду,

Икидләрлә мейдан гурду,

Ордусилә чатды Мәстан,

Шейпур чалынды һәр яндан,

Ордулар кәлди үз-үзә,

• Төкүлән ган чыхды дизә,

Тутулурду сәсдән гулаг,
Инләйирди яхын, узаг.

Күнәш батды, ахшам олду,
Бурушанлар лап йорулду,

Чәкилдиләр ятмаг үчүн,
Раһатлыға чатмаг үчүн.

* *
*

Дан ағарды, күлдү сәһәр,
Күлдү чайыр, чөл, чәмәнләр.

Һәр бир йорғун, арғын ятан
Баш галдырды тез юхудан,

Чалынынча дөйүш маршы,
Дүшмәнләр дүшмәнә гаршы

Ат ойнатды, мейдан ачды,
Сүнкү, гылынч, галхан ачды.

Башланды бир ганлы саваш,
Даш үстүндә галмады даш.

Пишикләр көстәрди һүнәр,
Элдән дүшүб кәсәйәнләр

Әсди ярмаг тәк горхудан,
Буну дуйду овчу Мәстан,

Аты сүрдү тез ирәли,
Үрәкләндирди әскәри.

Бир нә'рә чәкди мейданда,
Чан галмады Сичан ханда.
Дүшмән кери чәкиләркән
Икид овчу Мәстан бирдән
Дүшдү дәрин бир хәндәйә,
Кәсәйән хан: „Зәфәр!“ дейә,
Чалдырды шәнлик борусу.
Үрәкләнди хан ордусу,
Тутду бирдән сағы, солу,
Бағланды дүшмәнин йолу.
Енидән чанланды саваш,
Бәдәнләрдә галмады баш.
Бахмаяраг гоч пишикләр
Көстәрирди бөйүк һүнәр.
Кәсәйән хан ишләтди баш,
Әмр эләди, яваш-яваш
Сичанлар чәкилди кери,
Кәлди мәстанлар ирәли.
Беш-он пишик бирдән-бирә
Дүшдү дәрин хәндәкләрә.
Һәр бири бир пәһливанды,
Гылынч, сүнкү ойнаданды.
Кәсәйән хан бирдән-бирә
Һүчүм әтди пишикләрә.

Гылынч, сүнкү дүшдү ишә,
Пишикләр дүшдү тәшвишә.
Хәндәкләрә дүшдү чоху,
Үрәкләрә чөкдү горху,
Галанлар дырмашды даға,
Үз гойдулар тез гачмаға.
Сичанларын үзү күлдү,
Мынчыг кими көзү күлдү.
Зәфәр маршы чалдырды хан,
Алгыш гопду дөрд бир яндан.
Кәсәйән хан ағаяна
Әмр әтди, овчу Мәстана
Гылынч, сүнкү, даш вурдулар,
Әлдән салыб лап йордулар.
Голларыны кәндир илә
Бағлайыб атдылар чөлә.

Үз-көзүндән ахырды ган,
Бахырды онлара ян-ян.
Кәндирини ачмаг үчүн,
Чырпынырды гачмаг үчүн.
Күлдү она бир кәсәйән:
— Гуртулмазсан әлимиздән.
Чырпынма, дартынма әбәс,
Ериндир бу мөһкәм гәфәс.

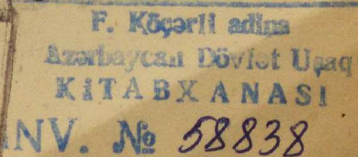
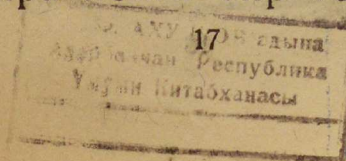
* *
*

Өз ипәкли чадырындан
Чыхды сәһәр Кәсәйән хан,
Фәрман верди башчыларә:
— Дүшмәнимиз дүшмүш тора.
Гурбан вердик бах, нә гәдәр.
Үстүн кәлди бизим әскәр.
Бир гонаглыг верин чөлдә,
Дәрд галмасын бу көнүлдә.

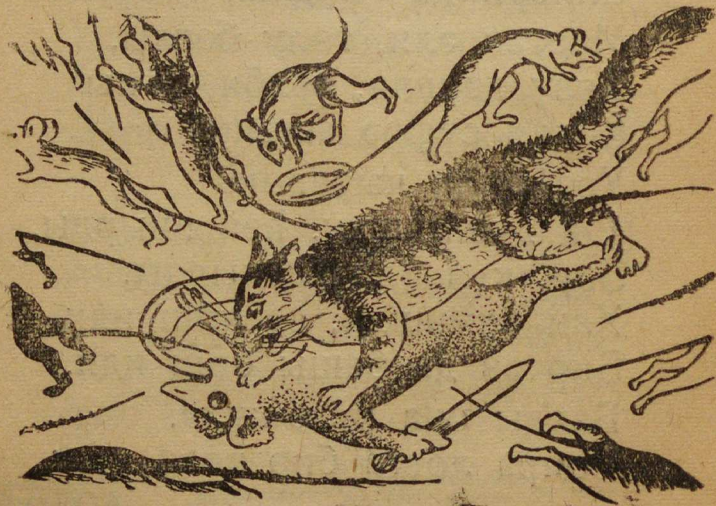
* *
*

Бәзәнди чәмән, чөл, дәрә...
Ачылды бир кениш сүфрә;
Бу сүфрәдә нәләр йохдур!
Кәсәйән хандан буйругдур.
Элә ки, мәчлис гурулду,
Сүфрә емәкләрлә долду.

Сәс учалды: „Чәкил, чәкил!“
Чалынды тез шейпур, тәбил.
Башында бир чох пәһливан
Баша кечди Кәсәйән хан,
Сичанларын үзү күлдү,
Гара мынчыг көзү күлдү.
Ләззәтлә башланды емәк,
Хан бағырды:—Дүшмән кәрәк
Асылсын дар ағачындан!
Сәсинә сәс верди һәр ян,
Чыхсын, дейә, букүн чаны.
Кәтирмәйә о Мәстаны
Йүйүрдү бир нечә сичан,
Әлләриндә гылынч, галхан.
Мәстан әли, голу бағлы,
Көзү дәрдли, гәлби дағлы
Кәлди сүфрә аяғына.
Үрәйинин чырағына
Од дүшмүшдү, һей янырды,
Зор, күч илә даянырды.
Хан ичмишди, сәрхош иди,
Бир аз да башы бош иди.
Бахды она күлә-күлә,
Сонра ловға бир төвр илә:

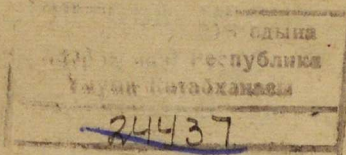

— Голларыны ачын, деди.
 Сиз янындан гачын, деди.
 Ачылды Мәстанын голу,
 Тутулду һәр яндан йолу.
 Хан әлиндә гылынч, галхан,
 Мәстана чатдығы заман
 Гылынчы вурмаг истәркән
 Овчу Мәстан галхды ердән.
 Ов көрмүш бир аслан кими,
 Көзү гызмыш гаплан кими,
 Мйолдайыб чәкди нә'рә,
 Атылды о бирдән-бирә.
 Бир пәнчәдә боғду ханы,
 Кәсәйәнин чыхды чаны.

Сичанларда галмады чан,
 Гырды, чатды овчу Мәстан.
 Итиләди тез дишини,
 Боғду бирдән он бешини.
 Гаршысына ким чыхырды,
 Пәнчәсилә тез йыхырды.
 Ичләринә дүшдү горху,
 Даш алтына кирди чоху.
 Зор, күч илә ердә галан
 Пәнчәсиндән гуртарды чан.
 Бә'зи кирди дар дешийә,
 Мейдан галды гоч пишийә,
 Күлә-күлә бахды дара,
 Бығларыны бура-бура
 Кечди тез юхары баша,
 Янашды долмая, аша.
 Еди, ичди, сүрдү дөвран,
 Нә гочагмыш овчу Мәстан.

5885

Редактору: А. Әфәндиев.

Рәссамы: Ә. С. Әлиев.

Чапа имзаланмыш 30/V-45. Чап листи 1¹/₄. Нәшрийят листи 1¹/₂. ФГ 01075. Сифариш № 263. Тираж 15000. Гиймәти 3 м.

Азәрнәшр мәтбәәси, 26-лар адына „Китаб Сарайы“, Баки, Әли Байрамов күчәси, № 1.

Азәрбайчан ССР ХКС янында Полиграфия вә Нәшрийят ишләри идарәси.

Гиймәти 3 манат.

894.362-93

W-16

А. ШАИГ

ӨВЧУ МЕСТАН

Издательство Детской и Юношеской Литературы
ЦК ЛКСМ Азербайджана
Баку—1945